

УДК 327

Анастасія Коваленко*Острог, Україна***РОЛЬ ІСПАНСЬКОГО КАПІТАЛУ В КРАЇНАХ
ЛАТИНСЬКОЇ АМЕРИКИ НАПРИКІНЦІ ХХ –
ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ**

Розвідку присвячено аналізу ролі іспанського капіталу в економіці країн Латинської Америки. Висвітлено значення іспанських інвестицій, у тому числі прямих. Розглянуто основні сприятливі умови і перешкоди, які склались у країнах Латинської Америки, для надходження іспанських інвестицій.

Ключові слова: *Іспанія, Латинська Америка, господарство країн Латинської Америки, інвестиції, капітал, економічне співробітництво.*

Anastasia Kovalenko*Ostroh, Ukraine***THE ROLE OF SPANISH CAPITAL IN LATIN AMERICAN
COUNTRIES IN THE LATE XX – EARLY XXI CENTURY**

The article is devoted to the analysis of the role of Spanish capital in the economy of Latin American countries. The values of Spanish investment in Latin American countries, including direct ones, are highlighted. The main favorable conditions and obstacles of Latin American countries for the inflow of Spanish investments are reviewed.

Key words: *Spain, Latin America, economy of Latin American, investment, capital, economic cooperation.*

Анастасія Коваленко*Острог, Україна***РОЛЬ ИСПАНСКОГО КАПИТАЛА В СТРАНАХ
ЛАТИНСКОЙ АМЕРИКИ В КОНЦЕ ХХ – НАЧАЛЕ ХХІ ВЕКА**

Стаття посвячена аналізу ролі іспанського капіталу в економіке стран Латинской Америки. Освещено значение испанских инвестиций, в том числе прямых. Рассмотрены основные благоприятные условия и преграды, которое существуют в странах Латинской Америки, для поступления испанских инвестиций.

Ключевые слова: *Испания, Латинская Америка, хозяйство стран Латинской Америки, инвестиции, капитал, экономическое сотрудничество.*

На сучасному етапі розвитку міжнародних відносин економічні інтереси країн займають одну з головних позицій в реалізації їхніх зовнішньополітичних доктрин. Це стосується не лише провідних країн чи регіонів, але й тих міжнародних акторів, які стали на шлях інтенсифікації як в політичному, так і в економічному відношенні. Одним із таких регіонів є Латинська Америка, яка знаходиться на стадії значного економічного та інтеграційного розвитку. Окрім того, країни Латинської Америки поступово змінюють власні вектори економічної співпраці з країнами світу. Розвиток іспано-латиноамериканських відносин надалі впливатиме на міжнародні економічні відносини. Цей вплив обумовлений також нещодавніми змінами в економічній ситуації іберійських країн, які все сильніше відчувають наслідки економічно-фінансової кризи, яка розпочалась ще у 2008 р. Це впливає на розподіл ролей «донора» та «реципієнта» інвестицій між Іспанією та країнами Латинської Америки.

Разом з тим, на сьогодні країни Латинської Америки все більше віддаляються від своєї колишньої метрополії Іспанії, що негативно може вплинути на обидві сторони, тому Іспанія, спираючись на значну історичну базу, здійснює пошук нових інструментів економічних взаємовідносин з латиноамериканським регіоном, а також намагається не втратити свого впливу у інвестиційній сфері. Цей фактор є основою для економічної співпраці Іспанії з країнами цього регіону як на двосторонньому рівні, так і в рамках міжнародних організацій. А це зайвий раз вказує на необхідність дослідження цієї тематики.

Вітчизняний дослідник М. Беловолов відстежив процес проникнення іспанського капіталу в економіку країн Латинської Америки у 90-х рр. ХХ – початку ХХІ ст.¹ Дослідник Інституту Латинської Америки Російської Академії Наук П. Яковлев у своїх працях приділяє особливу увагу іbero-латиноамериканським відносинам та їх значенню для Іспанії та країн Латинської Америки². У праці

¹ Беловолов М. Ю. Испанский капитал в Латинской Америке (90-е годы ХХ ст. – начало ХХІ ст.) / М.Ю. Беловолов [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.nbuu.gov.ua/portal/Soc_Gum/GrIst/2009/St_15.pdf. – Заглавие с экрана.

² Яковлев П. Ибероамериканский саммит – 2012: неоднозначные результаты / П. Яковлев. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.perspektivy.info/oykumena/vector/iberoamerikanskij_sammit-2012_neodnoznachnyje_

«Spain's Role in Economic Ties Between Asia and Latin America»³ розглянуто роль капіталу найбільших компаній Іспанії в економіці латиноамериканського регіону. Активно долучилась до аналізу іспанських інвестицій в країни Латинської Америки Мадридська бізнес школа (IE Business School)⁴.

Мета роботи – проаналізувати капіталовкладення Іспанії в країнах Латинської Америки наприкінці ХХ – початку ХХІ ст., а також розглянути роль інвестицій Іспанії у латиноамериканському регіоні.

Найбільш дієвий інструмент економічної експансії в Латинську Америку – прямі інвестиції. Інвесторами виступають як іспанська держава (через компанії, в яких вона займає домінуюче положення), так і найбільші приватні фірми і банки країни. Стратегія державних компаній або компаній за участю держави спрямована, як правило, на придбання часток в статутному капіталі тих підприємств, які приватизуються, а приватний сектор вважає за краще долучатися до цього ринку шляхом створення власних філій або спільних підприємств з місцевими фірмами. Для проникнення на ринок використовуються й інші форми впливу: кредитування, інженерно-технічні послуги. На державному рівні у низці випадків теж використовується надання кредитів у рамках договорів про дружбу і співробітництво. Крім того, Іспанія надає пряму фінансову допомогу низці менш розвинутих держав регіону (Болівії, Гватемалі, Нікарагуа, Парагваю)⁵.

П'ять великих підприємств країни – телефонна компанія «Telefonica», нафтовий концерн «Repsol», енергетичний концерн «Endesa» і великі банки Santander Central Hispano (далі – SCH) і Banco Bilbao Vizcaya Argentaria (далі – BBVA) – свої інвестиції майже повністю сконцентрували в Латинській Америці.

Основними причинами зосередження значної частини іспанського капіталу в цьому регіоні на початку 90-х рр. ХХ ст. стали

---

rezultaty_2012-12-11.htm. – Заглавие с экрана; Яковлев П.П. Доктрина Сапатеро / П. П. Яковлев [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.perspektivy.org/oykumena/europe/doktrina_sapatero_kvintessencija_vneshnej_politiki_madrida_2010-01-16.htm. – Заглавие с экрана.

³ Spain's Role in Economic Ties Between Asia and Latin America. – 170 p. [Electronic resource]. – Mode of access: www.iberiasia.org/study2012.pdf. – Title from the screen.

⁴ 2012: Panorama de Inversión Española en Latinoamérica. – Madrid, 2012. – 60 p. [Electrónico resorso]. – Modo de acceso: <http://www.infolatam.com/wp-content/uploads/2012/02/Informe-ie-2012.pdf>. – Título de la pantalla.

⁵ Беловолов М. Ю. Испанский капитал...

близькість національних особливостей (мовних та культурних) та відсутність, порівняно із США, жорсткої конкуренції⁶.

На першому місці за сферами іспанських інвестицій є банківські послуги (основні компанії-представники: Santander, BBVA), нафтопереробна («Repsol»), телекомунікаційна («Telefonica») та галузь комунального господарства («Endesa», «Iberdrola», «Unión Fenosa», «Aguas de Barcelona and Gas Natural»). Протягом 1993-2001 рр. Іспанія інвестувала в країни Латинської Америки майже 113 млрд. дол. США.

У 1990-х рр. Іспанія посідала перше місце за обсягом інвестицій в цей регіон серед західноєвропейських країн. Так, у 1997 р. 51% зарубіжних інвестицій Іспанії були спрямовані в Латинську Америку (1996 р. – 41%), при цьому 16% припадало на Бразилію і по 14% – на Аргентину та Чилі. Іспанія здійснює інвестування в країни Латинської Америки не за традиційною схемою: організування промислових фірм, потім залучення банків для фінансування інвестиційної діяльності, а навпаки – спочатку у країні починали діяти фінансові структури, а лише потім з'являлись промислові групи і фірми⁷.

У 90-х рр. ХХ ст. географія іспанських інвестицій в регіон значно розширилася. До провідних реципієнтів (Мексика, Аргентина, Бразилія, Венесуела) додалися Чилі, Перу і Колумбія. Це пояснюється як привабливістю для інвестицій інтенсивно зростаючої чилійської економіки, так і бажанням інвестора брати участь у програмах приватизації і реформування, які реалізовувались урядами Перу і Колумбії. Помітнішим ставав інтерес іспанських ділових кіл до Куби і Болівії. Прикладом активного капіталовкладення стало те, що до середини 90-х рр. ХХ ст. в мексиканську економіку було вкладено більше 1 млрд. дол. лише приватних інвестицій Іспанії. Щодо Куби, то тут іспанським інвесторам не доводилось зіштовхуватися з жорсткою конкуренцією з боку інших держав⁸ завдяки глибоким історичним і культурним зв'язкам між Кубою

⁶ Инвестиции в Латинской Америке [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.directmarketing.com.ua/latino.html>. – Заглавие с экрана.

⁷ Испания. Приватизация, инвестиции [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://polpred.com/?ns=6&art=8821&PHPSESSID=ir8j9jdg6dungienf6so94gut7>. – Заглавие с экрана.

⁸ Беловолов Ю.Г. Социально-экономичні і політичні зв'язки Іспанії з країнами Латинської Америки в 90-і роки ХХ ст.: історіографічні проблеми / Ю. Г. Беловолов, М. Ю. Беловолов [Електронний ресурс]. – Режим доступа: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/lipd/2008_1_2/belovolov.htm. – Назва з екрана.

та Іспанією⁹. У 1990 р. Куба й Іспанія створили перше спільне підприємство, метою якого було будівництво трьох фешенебельних готелів при загальному обсязі інвестицій близько 200 млн. дол.

За результатами 1999 р. Іспанія займала шосте місце у світі за обсягами закордонних інвестицій, який склав 35,414 млрд. дол., що на 85,9% перевищувало показник 1998 р. (19,042 млрд. дол.). 60% із всього обсягу іноземних інвестицій Іспанії припадало на країни Латинської Америки¹⁰.

На початку ХХІ ст. іспанські прямі інвестиції в Латинській Америці складали 5% ВВП усього регіону. Капітали як і раніше йдуть у фінансово-кредитну сферу (до 30% загального об'єму), телекомунікаційний бізнес (15%), нафтопереробну промисловість і енергетику (13%), газо- і водопостачання (6%), інфраструктуру і, звичайно, туризм. Одночасно різко скоротилося вивезення капіталу в Чилі, Еквадор, Колумбію, Кубу. Колишня «перлина іспанської корони» Куба раніше привертала особливу увагу Іспанії, яка виступала тоді проти американської політики ембарго щодо цієї країни. Лише протягом 1995-2000 рр. у кубинську економіку (туризм, рибальство, гірничодобувну і легку промисловість) було вкладено майже 1,5 млрд. дол. У 2001 р. провідні туристичні фірми Іспанії опікувались більш ніж 20 готелями на Кубі. На них припадало 60% потужностей, які обслуговувались в цьому секторі іноземним капіталом. Це складало 25% усього туристичного потенціалу острова. Проте у зв'язку з кризою іспано-кубинських відносин у 2003 р. цей приплив знизився до нульової відмітки¹¹.

Чверть активів банківської системи Іспанії станом на 2003 р. знаходилась за кордоном, половина яких припадала на країни Латинської Америки. Хоча деякі іспанські банки були представлені в Латинській Америці і раніше. У 1996 р. їх участь в місцевих банківських системах різко зросла в результаті придбання місцевих банків, у багатьох випадках в результаті процесу їх приватизації. Значні зміни у цій галузі відбулось у 2000 р., коли іспанські банки значно збільшили свою частку на ринках Мексики і Бразилії. Ці фінансові структури сконцентрували у 2002 р. найбільшу частку

⁹ España debe proteger sus inversiones en Cuba [Electrónico resorso]. – Modo de acceso: http://elpais.com/diario/1996/06/03/opinion/833752805_850215.html. – Título de la pantalla.

¹⁰ Беловолов Ю. Г. Соціально-економічні і політичні...

¹¹ Место Испании в международном движении капитала [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://catalog.fmb.ru/spain6.shtml>. – Заглавие с экрана.

своїх інвестицій в Мексиці (50%), Бразилії, Чилі і Аргентині (на кожну з них припадало менше 15% інвестицій).

Інше джерело експансії іспанських банків – сектор страхування, хоча його частка в діяльності банків залишається відносно незначною. Крім того, іспанські банки придбали також фірми з управління пенсійними фондами. Це пояснюється їхнім прагненням до діяльності в галузі з меншим ризиком і стабільнішим припливом капіталів, джерелом яких є зарплата, оскільки багато латиноамериканських країн не мають публічних пенсійних схем¹².

У 2007 р. іспанські капіталовкладення за кордоном склали 84,2 млрд. євро. Тільки у державах Латинської Америки у 1993-2007 рр. інвестиції іспанських підприємств досягли значної суми в 130 млрд. євро.

Увага іспанських політичних і ділових кіл до відносин з країнами Латинської Америки була продемонстрована в ході візиту в Мадрид президента Мексики Ф. Кальдерона в червні 2008 р. Інтерес викликали плани щодо лібералізації мексиканського нафтового сектора, який відкрив нові можливості лідерам іспанського бізнесу – нафтовому концерну «Repsol». Цим Іспанія не залишила можливостей економічно прив'язати до себе Латинську Америку і не відмовилася від ідеї відігравати роль політичного форпосту ЄС в регіоні.

В умовах глобальної кризи відносини з Латинською Америкою не лише придбали додаткову вагу (експерти заговорили про регіон як про «рятівний круг» для іспанської економіки), але й ускладнилися.

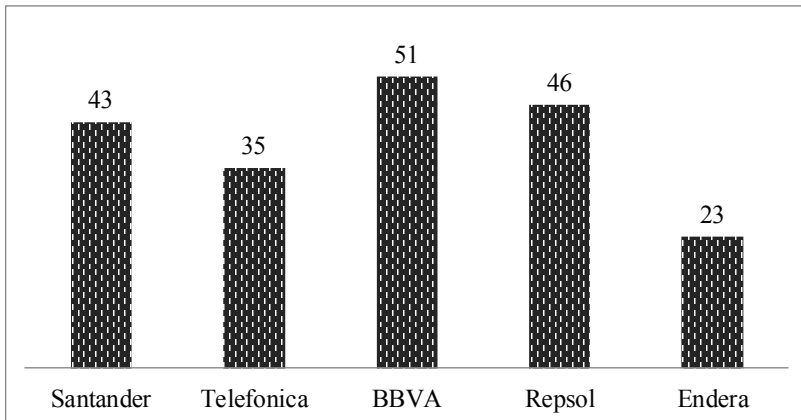
Можна сказати, що інтерлюдія інвестиційної експансії Іспанії в Латинській Америці під парасолькою глобалізації загальмувалася в умовах світових фінансових потрясінь і тих внутрішніх змін (так званий «лівий поворот»), які стали розвиватися у латиноамериканському регіоні у першій декаді ХХІ ст. і безпосередньо зачепили інтереси іспанських ТНК. Зокрема, окремі іспанські активи потрапили під тиск націоналізації, хвиля якої прокотилася латиноамериканськими країнами¹³.

У 2008 р. основними іспанськими інвесторами в Латинській Америці були компанії «Telefonica», «Repsol», «Endesa», SCH Santander і BBVA (Див. Рис. 1).

---

¹² Деловая Испания. Экономика и связи с Россией в 2002-03 гг. – С.12 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: polpred.com/download/user/pdf/154_3.pdf. – Заглавие с экрана.

¹³ Яковлев П. П. Доктрина Сапатеро...

Рис. 1. Прибуток від основної діяльності отриманий іспанськими фірмами в Латинській Америці у 2008 р., %¹⁴.

Як видно з Рис. 1 прибуток найбільших іспанських фірм отриманий від вкладених інвестицій у Латинську Америку у 2008 р. складає близько 50% від загального прибутку їх основної діяльності, що засвідчило про інвестиційну привабливість цього регіону для іспанських інвесторів.

Станом на 2010 р. іспанські інвестиції склали лише 4% від загальної кількості прямих інвестицій отриманих країнами Латинської Америки (2006-2009 рр. цей показник склав 16%). В основному на латиноамериканському континенті діють вищезгадані корпорації Іспанії. Наприклад, найбільший іспанський нафтовий концерн «Repsol» володіє запасами нафти і газу в основному у Тринідаді і Тобаго, Перу, Венесуелі, Еквадорі, Колумбії. Щодо нафтового сектору, то «Repsol» має 5,25 млн. клієнтів в Аргентині, Колумбії, Бразилії, Мексиці. У березні 2010 р. компанія підписала угоду з Болівією та Аргентиною, що перетворило Іспанію на головного постачальника енергоносіїв в цих країнах¹⁵. У 2010 р. концерн «Repsol» разом з індійським консорціумом «Indian Oil» і «Oil India» та малайзійським консорціумом «Petronas» придбав за 4,848

¹⁴ Company Reports [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.economist.com>

¹⁵ Spain's Role... – P. 32.

млрд. дол. державну нафтову компанію Венесуели «Carabobo»¹⁶, що свідчить про важливу роль латиноамериканського регіону в інвестиційній діяльності Іспанії.

Однак концерн «Repsol» наприкінці ХХ ст. мав негативний досвід придбання державного нафтового підприємства Аргентини YPF (Yacimientos Petroliferos Fiscales) одразу ж подвоївши її розміри. Однак, під час кризи цін на нафту 1999 р. ця компанія зазнала значних збитків, продаючи нафту за нижчими цінами. У 2011 р. «Repsol» змушений був продати 15% YPF місцевим підприємцям. За період 1999-2009 рр. «Repsol» в середньому на рік отримував прибуток від дивідендів YPF у розмірі 1,3 млрд. дол.

Телекомунікаційна корпорація «Telefonica» станом на 2009 р. загалом інвестувала близько 100 млрд. дол. Латиноамериканські активи склали приблизно 1/3 від загальної вартості підприємства у 147 млрд. дол., в тому числі і боргу. На латиноамериканські інвестиції «Telefonica» припадає близько 60% від загальної кількості. Діючи на ринку Латинської Америки, корпорація «Telefonica» у 2010 р. отримала прибуток 42,9% (4,36 млрд. євро). Основну частину ринку корпорація займає у Перу (93,8%), Чилі (58,4%) та Аргентині (47,8%). Хоча фінансова криза спричинила зниження прибутків у 2008-2010 рр., однак позитивна тенденція спостерігалась у Мексиці¹⁷.

Іспанія також фінансує інноваційні розробки у галузі енергетики, наприклад, виробництво етанолу із залишків цукрової тростини¹⁸. Наприклад, корпорація «Repsol YPF» у першій декаді ХХІ ст. інвестувала у будівництво фабрики з виробництва біодизелю у м. Розаріо, провінція Санта-Фе, ставши найбільшим в Аргентині виробником цього пального¹⁹.

За підрахунками 2011 р. іспанські корпорації інвестували у країни Латинської Америки близько 130 млрд. євро, що мало позитивний вплив на розвиток регіону та прибутки Іспанії²⁰.

---

¹⁶ Состояние и уровень иностранных инвестиций в Латинской Америке [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.warandpeace.ru/ru/exclusive/vprint/57883/>. – Заглавие с экрана.

¹⁷ Spain's Role... – P. 96.

¹⁸ Ibidem. – P. 132.

¹⁹ Российская Национальная Биотопливная Ассоциация [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.bioethanol.ru/bioethanol/world/>. – Заглавие с экрана.

²⁰ Spanish corporations have 130 billion dollars invested in Latin America

Нещодавно і Колумбія отримала приплив інвестицій з Іспанії. Причиною цього стала оптимізація законодавства та продуктивності праці. Іспанія також постійно спрямовує інвестиції до Перу, Чилі та Мексики. Болівія, Еквадор та Венесуела не є привабливими країнами для інвестування через політичну нестабільність, недостатньо розвинену інфраструктуру, проблеми із законодавством, злочинністю та безпекою²¹.

Зокрема, у 2011 р. найбільш привабливими для іспанських інвесторів були група країн такі як: Бразилія, Мексика, Колумбія, Перу, а другою групою – Болівія, Еквадор, Венесуела. Сан-Паулу та Мехіко залишались містами, де в основному зосереджували свої представництва іспанські компанії²².

Особливо найбільш привабливим для інвестицій Іспанія сприймала Бразилію завдяки позитивним змінам, які відбулись на бразильському ринку та збільшенням економічної ваги Бразилії у світі. Важливим стимулом для інвестування у цю країну є майбутні Олімпійські ігри, які заплановані на 2016 р. Існують також і інші сприятливі умови для інвестування, серед яких: ефективне інвестиційне законодавство; значний бразильський ринок праці, де залучено близько 200 млн. осіб, серед яких середній клас складає 53%; привабливість державних проектів для закордонних інвесторів; наявність значних національних проектів із чітко встановленим планом та терміном виконання. Прикладами таких проектів є Програми економічного розвитку (Programas de Aceleración del Crecimiento – PAC 1 та PAC 2)²³. Основна кількість компаній, які було створено у 2011 р., стосувалась галузі виробництва, будівництва, туризму та послуг. Основні перешкоди для інвестування: мала кількість пропускних пунктів на кордоні; оподаткування та бюрократія²⁴.

Необхідно згадати, що привабливість латиноамериканського регіону для іспанських інвесторів пояснюється ще й тим, що в

[Electronic resource]. – Mode of access: <http://en.mercopress.com/2011/09/15/spanish-corporations-have-130-billion-dollars-invested-in-latin-america>. – Title from the screen.

²¹ Spanish corporations freeze investment in Latam fearing the global crisis [Electronic resource]. – Mode of access: <http://en.mercopress.com/2012/02/23/spanish-corporations-freeze-investment-in-latam-fearing-the-global-crisis>. – Title from the screen.

²² 2012: Panorama de Inversión... – P. 4-5.

²³ 2012: Panorama de Inversión... – P. 33-34.

²⁴ Ibidem. – P. 32-33.

більшості країн регіону відбуваються збільшення рівня прибутків та споживання²⁵.

У порівнянні з 2010 роком кількість іспанських інвестицій збільшилась у Перу на 14%, Чилі – 4%, Колумбії – 17%, Бразилії – 8%, Еквадорі – 12%, Болівії – 17%, Уругваї – 7%. В той же час потік інвестицій Іспанії зменшився в Аргентині на 2%, Мексиці – 4%, Венесуелі – 9%.

Найбільше іспанського капіталу потрапило до Бразилії, Чилі, Мексики, Колумбії. Інвестиційна діяльність Іспанії, як один з видів економічних відносин, у Бразилії складає 44%, Чилі – 39%, Колумбії – 34%, Мексиці – 40%, Венесуелі – 25%, Еквадорі – 13%, Болівії – 22%²⁶.

Найбільшими осередками іспанських компаній у 2010-2011 рр. стали такі міста як: Сантьяго, Сан-Паулу, Буенос-Айрес²⁷.

Стратегічними галузями для іспанського капіталу у 2011 р. були в:

- Аргентині – програмне забезпечення та інформаційні технології, відновлювальні джерела енергії, туризм;
- Бразилії – інфраструктура, енергетика, послуги;
- Чилі – будівництво та інфраструктура, туризм і харчова промисловість;
- Колумбії – послуги, інформаційні технології, туризм;
- Еквадорі – відновлювальні джерела енергії, будівництва та інфраструктура, туризм;
- Мексиці – інфраструктура, відновлювальні джерела енергії, туризм;
- Перу – телекомунікації, енергетика, інфраструктура²⁸.

Необхідно наголосити на тому, що негативно на інтенсивність інвестування можуть впливати наступні фактори:

- політична нестабільність (Болівія, Еквадор, Венесуела);
- економічний спад (Центральна Америка, Чилі);
- проблеми правового забезпечення (Аргентина, Болівія, Еквадор, Венесуела);
- високий рівень небезпеки, тероризм (Колумбія, Мексика, Венесуела);

²⁵ Ibidem. – P. 4-5.

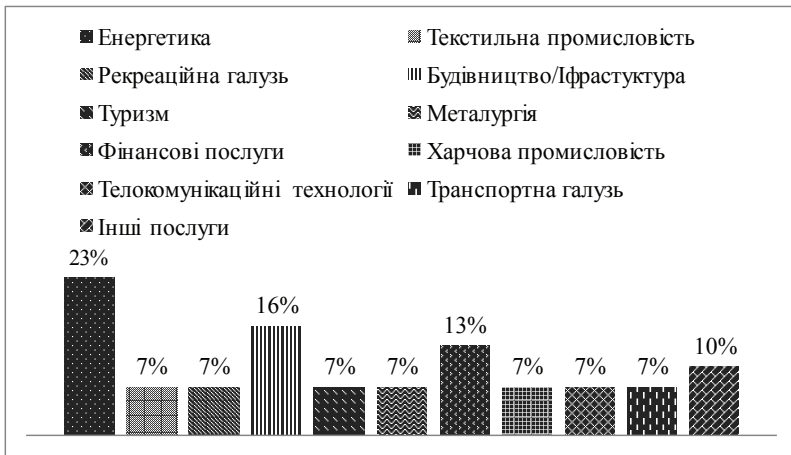
²⁶ Ibidem. – P. 8-9.

²⁷ Ibidem. – P. 17.

²⁸ Ibidem. – P. 57.

– нестабільність валютного курсу (Аргентина, Бразилія, Венесуела);
 – відсутність розвиненої інфраструктури (Центральна Америка, Колумбія, Еквадор, Перу)²⁹.

У грудні 2011 р. – на початку лютого 2012 р. Іспанія найбільше інвестувала у галузь енергетики, будівництво та інфраструктуру, а також у галузь фінансових послуг (Див. Рис. 2).

Рис. 2. Частка іспанських інвестицій у Латинській Америці за галузями господарства у 2011 р., %³⁰.

Одним з видів інвестицій, які почали набувати поширення у країнах Латинської Америки у 2012 р., стали венчурні (або так звані ризиковані інвестиції – інвестиції, які вкладаються у новостворені галузі, у такі види діяльності, які нещодавно почали опановувати, нові технології. Цільовими країнами для іспанського венчурного капіталу є Бразилія, Колумбія, Мексика. Так, наприклад, у липні 2012 р. іспанська компанія «Mercarital» викупила 70% бразильської мережі ресторанів «Rubaiyat» за 45 млн. євро. Інша іспанська компанія «General Electric Services» (GES) має намір інвестувати кошти у малий та середній бізнес. Процесу вливання венчурного капіталу у країни Латинської Америки, а особливо у Бразилію та Мексику, сприяють економічні умови, які складаються у цих країнах³¹.

²⁹ 2012: Panorama de Inversión... – P. 23.

³⁰ Ibidem. – P. 27.

³¹ El capital riesgo español y europeo se refugia en Latinoamérica. [Elect-

Під час XXII Іберо-американського саміту, який проходив у м. Кадіс 16-17 листопада 2012 р., було наголошено на тому, що необхідно збільшити іспанські інвестиції у галузі енергетики та інфраструктури. Зокрема, енергетичні компанії наголосили на тому, що існує значний потенціал у галузі відновлювальних джерел енергії і що попит на них зросте приблизно на 40% протягом наступних двох десятиліть. Такі компанії як «Repsol», «Endesa», «Acciona» більше коштів повинні вкладати у такі країни регіону як Мексика, Бразилія, Перу та Чилі. У той самий час компанії у галузі будівництва надають перевагу Бразилії, Колумбії, Панамі, Перу. На думку експертів інвестиції у галузі інфраструктури необхідно збільшити з 3% ВВП до 6% ВВП³².

2012 р. позначився і низкою конфліктів в інвестиційній сфері, які виникли між Іспанією і Аргентиною, Венесуелою, Болівією. Зокрема, У. Чавес змусив «Santader» продати свою венесуельську філію державі, виплативши при цьому значно нижчу компенсацію (1,050 млрд. дол. замість 1,8 млрд. дол.). Щодо Аргентини, то 16 квітня 2012 р. урядом Аргентини було оголошено про націоналізацію компанії YPF (дочірня компанія нафтогазової корпорації «Repsol»), звинувативши при цьому корпорацію в недостатньому інвестуванні розробок нових родовищ. Як наслідок, Іспанія втратила велику кількість активів – 10,5 млрд. дол. Ці процеси вплинули на те, що вже 1 травня 2012 р. президент Болівії оголосив про націоналізацію «Transportadora de Electricidad» (TDE) (філіал іспанської корпорації «Red Eléctrica»)³³.

У другій половині 2012 р. ситуація в інвестиційній сфері зазнала змін – тепер вже іберійський світ потребує латиноамериканських інвестицій. Причиною цього стали наслідки тривалої економічної кризи, яка розпочалась ще у 2008 р. На відміну від Іспанії латиноамериканські країни знаходяться у стадії економічного піднесення. За прогнозами Організації економічного співробітництва та розвитку економічний поступ у 2013 р. становитиме 3,2%, а у 2014 р. – 4%³⁴.

---

rónico recurso]. – Modo de acceso: <http://www.wharton.universia.net/index.cfm?fa=viewArticle&ID=2276>. – Título de la pantalla.

³² Latinoamérica: España busca inversión de las multilaterales. [Electrónico recurso]. – Modo de acceso: http://www.capitalmadrid.com/2012/11/21/0000027664/latinoamerica_espana_busca_inversion_de_las_multilaterales.html. – Título de la pantalla.

³³ Яковлев П. Ибероамериканский саммит...

³⁴ Spain Seeks Economic Future with Former Colonies. [Electronic resource]. – Mode of access: http://abcnews.go.com/ABC_Univision/News/spain-seeks-colonies-latin-america/story?id=17763414. – Title from the screen.

Для ТНК Латинської Америки (так звані «мультилатинас») це хороша нагода за допомогою присутності в Іспанії поширити свій вплив на європейському просторі, а звідси і в Африці³⁵. А для Іспанії залучення латиноамериканських інвестицій є одним із шляхів усунення дефіциту фінансових ресурсів в галузі економіки.

Підсумовуючи, слід зазначити, що однією з галузей економічного інтересу Іспанії в країнах Латинської Америки є інвестування. Іспанія тут має особливі переваги, які полягають у культурній та мовній близькості. Основними інвесторами є п'ять великих компаній Іспанії – «Telefonica», «Repsol», «Endesa», «Santander» та BBVA, які вкладають інвестиції в такі галузі як: банківські послуги, нафтопереробка, телекомунікації, комунальне господарство. Основними країнами-реципієнтами іспанського капіталу є Бразилія, Мексика, Колумбія, Перу. Однак, не зважаючи на значну присутність іспанських коштів в економіці країн Латинської Америки, Іспанія в умовах тривалої фінансово-економічної кризи закликає країни латиноамериканського регіону вкладати кошти в іспанську економіку, вбачаючи у цьому один із шляхів подолання наслідків кризи. Отже, проведене дослідження може бути використане для подальшого аналізу економічних відносин між Іспанією та країнами Латинської Америки в нових економічних умовах, які відбуваються на міжнародній арені.

Список використаних джерел та літератури:

1. Беловолов М. Ю. Испанский капитал в Латинской Америке (90-е годы XX ст. – начало XXI ст.) / М.Ю. Беловолов [Електронний ресурс]. – Режим доступа: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/GrIst/2009/St_15.pdf. – Заглавие с экрана.
2. Беловолов Ю. Г. Соціально-економічні і політичні зв'язки Іспанії з країнами Латинської Америки в 90-і роки XX ст.: історіографічні проблеми / Ю. Г. Беловолов, М. Ю. Беловолов [Електронний ресурс]. – Режим доступа: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/lipd/2008_1_2/belovolov.htm. – Назва з екрана.
3. Деловая Испания. Экономика и связи с Россией в 2002-03 гг. [Електронний ресурс]. – Режим доступа: polpred.com/download/user/pdf/154_3.pdf. – Заглавие с экрана.
4. Инвестиции в Латинской Америке [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://www.directmarketing.com.ua/latino.html>. – Заглавие с экрана.
5. Испания. Приватизация, инвестиции [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://polpred.com/?ns=6&art=8821&PHPSESSID=ir8j9jdg6dungienf6so94gut7>. – Заглавие с экрана.

³⁵ Latinoamérica: España...

6. Место Испании в международном движении капитала [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://catalog.fmb.ru/spain6.shtml>. – Заглавие с экрана.

7. Российская Национальная Биотопливная Ассоциация [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.bioethanol.ru/bioethanol/world/>. – Заглавие с экрана.

8. Состояние и уровень иностранных инвестиций в Латинской Америке [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.warandpeace.ru/ru/exclusive/vprint/57883/>. – Заглавие с экрана.

9. Яковлев П. П. Ибероамериканский саммит – 2012: неоднозначные результаты / П. Яковлев [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.perspektivy.info/oykumena/vector/iberoamerikanskij_sammit--2012_neodnoznachnyje_rezultaty_2012-12-11.htm

10. Яковлев П. П. Доктрина Сапатеро / П. П. Яковлев [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.perspektivy.org/oykumena/europe/doktrina_sapatero_kvintessenciya_vneshnej_politiki_madrida_2010-01-16.htm. – Заглавие с экрана.

11. 2012: Panorama de Inversión Española en Latinoamérica. – Madrid, 2012. – 60 p. [Electrónico resorso]. – Modo de acceso: <http://www.infolatam.com/wp-content/uploads/2012/02/Informe-ie-2012.pdf>. – Título de la pantalla.

12. Company Reports [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.economist.com>

13. El capital riesgo español y europeo se refugia en Latinoamérica. [Electrónico resorso]. – Modo de acceso: <http://www.wharton.universia.net/index.cfm?fa=viewArticle&ID=2276>. – Título de la pantalla.

14. España debe proteger sus inversiones en Cuba [Electrónico resorso]. – Modo de acceso: http://elpais.com/diario/1996/06/03/opinion/833752805_850215.html. – Título de la pantalla.

15. Latinoamérica: España busca inversión de las multilatinas. [Electrónico resorso]. – Modo de acceso: http://www.capitalmadrid.com/2012/11/21/0000027664/latinoamerica_espana_busca_inversion_de_las_multilatinas.html. – Título de la pantalla.

16. Spain Seeks Economic Future with Former Colonies. [Electronic resource]. – Mode of access: http://abcnews.go.com/ABC_Univision/News/spain-seeks-colonies-latin-america/story?id=17763414. – Title from the screen.

17. Spain's Role in Economic Ties Between Asia and Latin America. – 170 p. [Electronic resource]. – Mode of access: www.iberiasia.org/study2012.pdf. – Title from the screen.

18. Spanish corporations freeze investment in Latam fearing the global crisis [Electronic resource]. – Mode of access: <http://en.mercopress.com/2012/02/23/spanish-corporations-freeze-investment-in-latam-fearing-the-global-crisis>. – Title from the screen.

19. Spanish corporations have 130 billion dollars invested in Latin America [Electronic resource]. – Mode of access: <http://en.mercopress.com/2011/09/15/spanish-corporations-have-130-billion-dollars-invested-in-latin-america>. – Title from the screen.